

ІДЕОЛОГІЯ ОЛІМПІЗМУ – ОСНОВА ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ

Сучасний олімпійський рух поєднує спортивні, виховні й освітні аспекти, що робить його універсальним явищем, яке сприяє гармонійному розвитку особистості, формує всебічно розвиненого індивіда, який вирізняється високими загальнолюдськими якостями.

У Законі України «Про освіту» зазначено, що «освіта – основа інтелектуального, культурного, духовного, соціального, економічного розвитку суспільства і держави» (Закон України «Про освіту»). Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей, формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору, збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу, підвищення освітнього рівня, забезпечення народного господарства кваліфікованими фахівцями (Боднар, 2017, с. 89).

На сьогодні олімпізм є одним із найвпливовіших чинників культури. Його можна назвати важливим і потужним інструментом для формування національних загальнолюдських цінностей, адже йому притаманна певна система ідеалів, принципів та норм, які безпосередньо вказують на значущість олімпійського руху в суспільстві. Завдяки олімпійській освіті здійснюється гуманізація сучасного покоління, вплив на особистість та суспільство загалом. Дослідження різних аспектів олімпійської освіти підтверджують її позитивний вплив на навчання та виховання (Галан, 2022, с. 37).

Питання олімпійської освіти розглядалися в роботах багатьох фахівців: А. Боднар, В. Бойко, М. Булатова, Я. Галан, А. Гакман, В. Єрмолова, Я. Зорій, М. Кожокар, С. Матвеев, О. Шинкарук, Я. Щербашин та ін.

Олімпійський спорт – найважливіша складова міжнародного спортивного руху, що є невід’ємною частиною сучасного суспільного життя та міждержавних відносин. Олімпійський рух, спираючись на концепцію олімпізму, перетворився в найзначніший суспільний рух сучасної епохи, який охоплює світове суспільство в душі взаємного визнання та співробітництва, чесної і відкритої конкуренції, де найвище за все стоїть особистість людини, її здібності та досягнення без дискримінації за расовою, національною, політичною або економічною ознаками. Ідеї олімпізму поєднують дві концепції – спорту та виховання. Універсальність ідей олімпійської концепції, яка базується на пріоритеті загальнолюдських цінностей, зробила її прийнятою широкими колами населення земної кулі, тому що відповідала характеру їх духовних потреб. За своєю суттю олімпійська концепція виступає як системоутворюючий, регулюючий фактор практичної діяльності в галузі олімпійського спорту. Олімпійський рух є конкретною формою реалізації ідей олімпізму, а саме поєднанням в

єдиному цілому філософії, спорту і мистецтва (Булатова та соавт., 2002, с. 5).

Олімпізм – це концепція, що бере свій початок в Стародавній Греції та містить у собі фундаментальні принципи виховання людини. «Олімпізм намагається сконцентрувати в єдиному промені всі принципи, що будуть сприяти досягненню досконалості людини», – вважав барон П'єр де Кубертен. Давньогрецькі філософи розуміли, що фізична досконалість, сила і здоров'я тільки в поєднанні з духовними і моральними якостями та вихованням за допомогою вправ і змагань утворювали досконалу особистість. Все це і обумовило те, що олімпізм і олімпійська філософія виявилися життєздатними для розвитку системи спортивного виховання (Булатова та соавт., 2002, с. 6).

Олімпійська освіта – багаторівневий спеціально організований педагогічний процес формування гармонійно розвиненої особистості через набуття знань, умінь і навичок, розвиток здібностей, інтересів, потреб та ціннісних орієнтацій, що базуються на гуманістичних ідеалах і цінностях олімпізму і є складовою частиною загальної освіти.

Науковці стверджують, що для наукового пізнання олімпійської освіти необхідний певний світогляд, згідно з яким неможливо прищепити вихованцю гуманістичні цінності, якщо не ставитися до нього з любов'ю, повагою, якщо не бачити в ньому співавтора педагогічного процесу.

Дослідження з цієї теми дали змогу визначити основні завдання, на які спирається олімпійська освіта (табл. 1).

Таблиця 1

Основні завдання олімпійської освіти

Завдання олімпійської освіти
- усвідомлення історичної цінності олімпізму та відповідальності спортсмена патріота, який виступає за честь своєї держави;
- формування зацікавленості до Олімпійських ігор та олімпійського руху загалом, бажання брати участь у спортивних змаганнях, виступаючи на честь Батьківщини;
- повага до державної та олімпійської атрибутики;
- виховання прагнення бути активним учасником олімпійського руху;
- виховання почуття особистої відповідальності за реалізацію у спорті за допомогою патріотичних цінностей та бажання здобувати перемоги на благо держави;
- формування бажання бути учасником олімпійського руху, виступаючи та відстоюючи честь Батьківщини;
- виховання звички завжди вести чесну і справедливую боротьбу, виявляти мужність і волю у спорті, у спортивних змаганнях захищати честь своєї держави;
- виховання громадянської відповідальності як базової риси в суспільстві.

Здобувачі навчально-наукового інституту фізичного виховання і спорту Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» є постійними учасниками онлайн проекту «Олімпійська

вітальня», організаторами якої виступають Луганське обласне відділення Національного олімпійського комітету України, Луганське, Донецьке, Полтавське обласні та Київське міське відділення (філії) Комітету з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України. А такі викладачі, як директор навчально-наукового інституту фізичного виховання та спорту ДЗ «Луганського національного університету імені Тараса Шевченка», кандидат педагогічних наук, доцент, майстер спорту України міжнародного класу з богатирського багатоборства, майстер спорту України з пауерліфтингу, чемпіон Європи і світу, рекордсмен України та світу – Олександр Дубовой; заслужена майстер спорту України з велосипедного спорту, бронзова призерка XXVII літніх Олімпійських ігор 2000 року в Сіднеї, викладач кафедри олімпійського та професійного спорту Ірина Янович є видатними спортсменами і гостями «Олімпійської вітальні».

Здобувачі та викладачі є представниками Громадської організації «Спортивна спілка школярів та студентів Луганщини» та Луганського обласного відділення Комітету з фізичного виховання та спорту МОНУ, беруть активну участь у громадських заходах, а саме: захід з олімпійської освіти у межах проєктів Національного олімпійського комітету України #OlympicLab та #Олімпійський урок #OlympicLessonUA #OlympicLesson2020, «Брейн-ринг – Луганщина олімпійська», присвячений 25-річчю заснування Луганського обласного відділення НОК України та 30-річчю Національного олімпійського комітету України; #OlympicLab – «Гендерна рівність» та багатьох спортивних заходах («Олімпійське лелеченя – 2020»; «Шаную воїнів, біжу за Героїв України»; «Олімпійський урок #BeActive» та ін.).

Література

1. Боднар А. О. Олімпійська освіта: сутність та понятійне тлумачення. Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. *Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини*. Випуск 10. 2017. С. 88-96.
2. Булатова М. М. Олімпійська освіта. Методичні рекомендації. Національний університет фізичного виховання і спорту України. Олімпійська академія України. Київ, 2002. 40 с.
3. Галан Я. П. Роль олімпійської освіти в патріотичному вихованні дітей в сучасних умовах. *Теорія та методика навчання (з галузей знань). Інноваційна педагогіка*. Випуск 47. 2022. С. 37-42. DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/47.6>.
4. Єрмолова В. М. Олімпійська освіта: теорія і практика: навч. посіб. К., 2011. 335 с.